

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ: Τον κ. Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών

ΘΕΜΑ: «Κρίσιμα ζητήματα του εργοληπτικού κλάδο που απειλούν τη βιωσιμότητα των μικρομεσαίων τεχνικών εταιρειών».

Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών (ΣΑΤΕ), με την αρ. 41421/30-05-2025 μακροσκελή επιστολή του προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών αλλά και ο Πρόεδρος της Πανελλήνιας Ένωσης Συνδέσμων Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (ΠΕΣΕΔΕ) σε πρόσφατη συνέντευξη του, αναδεικνύουν μία σειρά κρίσιμων ζητημάτων που κατ' επανάληψη έχουν επισημανθεί και που θέτουν σε κίνδυνο τόσο την ολοκλήρωση των δημοσίων έργων όσο και τη βιωσιμότητα των χιλιάδων μικρομεσαίων εργοληπτικών επιχειρήσεων της χώρας.

1. Δυσλειτουργία της Επιτροπής για τα Εργοληπτικά Πτυχία

Σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα 71/2019, όλες οι εργοληπτικές επιχειρήσεις πρέπει να αναθεωρήσουν τα πτυχία τους, καταθέτοντας εκ νέου οικονομικά και τεχνικά στοιχεία, προκειμένου να αξιολογηθούν από την αρχή.

Τους τελευταίους δύο μήνες η αρμόδια επιτροπή, που εξετάζει και αξιολογεί εκ νέου τα εργοληπτικά πτυχία, έχει σταματήσει να λειτουργεί λόγω μετακίνησης του προέδρου της σε άλλη θέση χωρίς να έχει γίνει εγκαίρως η αντικατάστασή του.

Η νέα παράταση που δόθηκε για την αναθεώρηση λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2025. Η καθυστέρηση στη λειτουργία της επιτροπής δημιουργεί ανησυχία στον κλάδο και σε 4.500 περίπου εργοληπτικές επιχειρήσεις ότι δεν θα υπάρξει επαρκής ετοιμότητα μέχρι το τέλος του 2025, με αποτέλεσμα να ζητηθούν εκ νέου παρατάσεις, διαιωνίζοντας μία κατάσταση που διαρκεί πολλά χρόνια.

2. Έλλειψη Αναγνωρισμένης Υπεργολαβίας

Δεν υπάρχει θεσμοθετημένη και αναγνωρισμένη υπεργολαβία στις ισχύουσες διατάξεις.

Αυτό σημαίνει ότι, ενώ οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις μπορούν να αναλάβουν έργο ως υπεργολάβοι των μεγάλων εταιρειών, δεν μπορούν να παρουσιάσουν και να αποκτήσουν εμπειρία από αυτό το έργο.

Κατά τη διαδικασία επαναξιολόγησης των εταιρειών για την κατάταξη του πτυχίου, **η εμπειρία και ο τζίρος από την υπεργολαβία δεν λαμβάνονται υπόψη επίσημα.**

Ο κλάδος έχει ζητήσει την επίσημη αναγνώριση της υπεργολαβίας, ώστε ένα μεγάλο τμήμα των έργων να φαίνεται ότι εκτελείται από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις **και να λαμβάνουν εμπειρία τόσο οι μεγάλες εταιρείες (που διαχειρίζονται το έργο) όσο και οι μικρές (που το εκτελούν στην ουσία).**

3. Χρήση Προσωρινών Συντελεστών Αναθεώρησης

Ο θεσμός της αναθεώρησης, ο οποίος είχε παγώσει από το 2012 λόγω των τότε οικονομικών προβλημάτων, επανήλθε λόγω των μεγάλων αυξήσεων τιμών, αλλά λειτουργεί με προσωρινούς συντελεστές.

Από το πρώτο τρίμηνο του 2022, οι επιχειρήσεις εκτελούν έργα και πληρώνονται με προσωρινούς συντελεστές αναθεώρησης.

Ο κλάδος πιέζει ώστε αυτοί οι συντελεστές να γίνουν οριστικοί και η διαδικασία της αναθεώρησης να λειτουργήσει σωστά και νόμιμα, όπως προβλέπεται στον νόμο.

Ο πρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ προτείνει να συγκροτηθεί άμεσα μία ομάδα εργασίας με μηχανικούς, εταιρείες και μέλη του Υπουργείου, η οποία θα μπορούσε να δώσει λύσεις σε νομοθετικά θέματα και θέματα προγραμματισμού μέσα σε **ένα ή δύο μήνες.**

4. Μη Ενεργοποίηση του Παρατηρητηρίου Τιμών

Ο κλάδος ζητά εδώ και πολλά χρόνια την ενεργοποίηση του Παρατηρητηρίου Τιμών του Υπουργείου.

Με το άρθρο 170 του ν. 4412/2016 και την ΚΥΑ 60/2022 (ΦΕΚ 1703/Β/2022) θεσπίστηκε η σύσταση της **εταιρίας Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων & Μελετών** για την ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκή ενημέρωση και υποστήριξη του **Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ).**

Το Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών, έχει υποχρεωτική εφαρμογή στις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και στις συμβάσεις έργων που υπάγονται στο ν.

4412/2016 («Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών -προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ») και στο ν. 4413/2016 («Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης»).

Στις κείμενες διατάξεις προβλέπεται ότι το ΕΣΤΕΠ-TIM-TEM θα υποστηρίζεται από το **Ηλεκτρονικό Σύστημα Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων (ΗΣΠΚΣΠΤΕ)**, ηλεκτρονική διαδικτυακή πλατφόρμα που θα περιλαμβάνει:

- **Παρατηρητήριο Τιμών,**
- Σύστημα Αναλύσεων Τιμών και Προσδιορισμού Κόστους και
- Σύστημα Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών

Με τις προβλέψεις της παρ. 3 της Υπουργικής Απόφασης Δ11/334219/31.10.2022 (ΦΕΚ Β 5565/31.10.2022), η λειτουργία του Ηλεκτρονικού Συστήματος Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων μέσω της εφαρμογής του Παρατηρητηρίου Τιμών, **θα ολοκληρωνόταν μέχρι το τέλος του 2022.**

Οι Εργοληπτικές Οργανώσεις ζητούν να ενεργοποιηθούν άμεσα οι παραπάνω νομοθετικές προβλέψεις οι οποίες θα συντελέσουν στην ομαλή λειτουργία της διαδικασίας αναθεώρησης τιμών, στη διαφάνεια και σε ποιο αντικειμενικούς προϋπολογισμούς έργων και αντίστοιχα σε πιο ρεαλιστικές οικονομικές προσφορές στους διαγωνισμούς.

5. Στρέβλωση ανταγωνισμού στις δημοπρασίες:

Καταχρηστική χρήση διατάξεων του Ν.4412/2016 (άρθρο 86), ασαφείς όροι και υπερβολικές απαιτήσεις πιστοποιητικών ISO, πολλές φορές εντελώς ασύνδετων με το υπό δημοπράτηση αντικείμενο, προκαλούν άνιση μεταχείριση και περιορίζουν τον ανταγωνισμό. Το εν λόγω ζήτημα σας έχω εκθέσει και με την αρ. 2430/04-07-2025 Αναφορά μου και δεν έχει απαντηθεί μέχρι και σήμερα.

6. Παράνομες κρατήσεις επί λογαριασμών:

Ορισμένες αναθέτουσες αρχές εξακολουθούν και ζητούν κρατήσεις υπέρ φορέων που έχουν καταργηθεί: κράτηση 1% (!!) υπέρ Ταμείου Προνοίας Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (ΤΠΕΔΕ), κράτηση 2% (!!) υπέρ του Ειδικού Ταμείου Ανεγέρσεως Κτιρίων εξωτερικής υπηρεσίας Δημοσίων Έργων (ΕΤΑΚΔΕ) και κράτηση 1% (!!) υπέρ της Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων για έργα των ΟΤΑ (ΤΥΔΚ). Η συνθήκη αυτή δημιουργεί σύγχυση, ανασφάλεια και εν τέλει άνιση μεταχείριση των αναδόχων. Η έλλειψη ρητής αναφοράς των προβλεπόμενων κρατήσεων στα πρότυπα τεύχη δημοπράτησης οδηγεί σε αβεβαιότητα

διότι οι ανάδοχοι προεκτιμούν το επιχειρηματικό τους όφελος με βάση τις ισχύουσες νόμιμες κρατήσεις και όχι τις, κατά αυθαίρετο τρόπο, απαιτούμενες από τις αναθέτουσες αρχές. Το ζήτημα αυτό το είχα θέσει υπόψη σας με την αρ. 5885/04-06-2025 με Ερώτησή μου, η οποία όμως μέχρι και σήμερα δεν έχει απαντηθεί.

7. Διαχρονικά προβληματική αναδεικνύεται η ροή δημοπράτησης δημοσίων έργων προς τις μεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις στη χώρα.

Οι πολιτικές επιλογές της κυβέρνησης προκρίνουν την ενοποίηση έργων και τη δημοπράτηση τους με μεγάλους προϋπολογισμού από τα οποία επωφελούνται τέσσερις εταιρείες 7^{ης} τάξης.

Από τις πρόσφατες εξαγγελίες πιστώσεων (περίπου 3 δις ευρώ) για έργα σε όλη την Ελλάδα, το 90% έχει αναληφθεί από αυτές τις τέσσερις μεγάλες εταιρείες.

Τα περισσότερα από αυτά τα έργα αφορούν Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) και έκαστο έχει προϋπολογισμό άνω των 200 εκατομμυρίων ευρώ.

Στις υπόλοιπες 5.000 με 5.500 ενεργές εργοληπτικές επιχειρήσεις (οι «μικρομεσαίοι») αναλογεί μόνο το 10% των πιστώσεων (που δεν ξεπερνά τα 300 εκατομμύρια ευρώ).

Οι μεγάλοι όμιλοι έχουν έργα με **17,5 δισεκατομμύρια ευρώ** ανεκτέλεστο και με τα δημοπρατημένα έργα προς υπογραφή, το ανεκτέλεστο θα φτάσει περισσότερο από **20 δισεκατομμύρια**.

Είναι απολύτως σαφές ότι προς τις μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις του κλάδου κατευθύνεται δυσανάλογα μικρό ποσοστό έργων γεγονός που θα οδηγήσει σε οικονομική ασφυξία και σε αποεπένδυση ανθρώπινου δυναμικού και εξοπλισμού.

Οι εργοληπτικές οργανώσεις ζητούν επιτακτικά να βρεθεί μία βιώσιμη λύση για όλους.

Επειδή, ο κλάδος των δημοσίων έργων βρίσκεται αντιμέτωπος με μία παγιωμένη κατάσταση αδράνειας και θεσμικών παραλείψεων που απειλεί να οδηγήσει σε αδιέξοδο τόσο τα ίδια τα έργα όσο και τις χιλιάδες εργοληπτικές επιχειρήσεις που τα εκτελούν,

Επειδή, παρά τις επανειλημμένες παρεμβάσεις των εργοληπτικών οργάνων και τις συνεχείς επισημάνσεις των προβλημάτων, το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών εξακολουθεί να μην δίνει λύσεις, με αποτέλεσμα να διαιωνίζεται μια σειρά σοβαρών ζητημάτων,

Επειδή, οι πολιτικές της κυβέρνησης αποτελούν απειλή για τη βιωσιμότητα των μικρομεσαίων εργοληπτικών επιχειρήσεων της χώρας και για τον υγιή ανταγωνισμό του κλάδου,

Επειδή, επισημαίνεται ότι εκ των ανωτέρω ζητημάτων έχουν τεθεί υπόψη σας δύο από αυτά προ διμήνου αλλά δεν έχουμε λάβει απάντηση,

Επειδή, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής, οι Υπουργοί έχουν ρητή υποχρέωση να απαντούν στις Ερωτήσεις του κοινοβουλευτικού ελέγχου, η δε μέχρι σήμερα σιωπή και η κωλυσιεργία του Υπουργείου συνιστούν θεσμική απρέπεια προς το Κοινοβούλιο και τους εκπροσώπους του λαού.

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Ποια μέτρα προτίθεται να λάβει ώστε να διασφαλιστεί η έγκαιρη λειτουργία της Επιτροπής Εργοληπτικών Πτυχίων και να ολοκληρωθεί η επικαιροποίηση των πτυχίων έως τη λήξη της νέας προθεσμίας (31/12/2025);
2. Προτίθεται να θεσμοθετήσει την αναγνώριση της υπεργολαβία, ώστε οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις να αποκτούν εμπειρία και τζίρο από έργα που ουσιαστικά εκτελούν;
3. Πότε θα ενεργοποιηθεί το Παρατηρητήριο Τιμών και το ΕΣΤΕΠ-TIM-TEM, όπως ορίζει ο νόμος;
4. Προτίθεται το Υπουργείο να αντιμετωπίσει τις στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό που προκύπτουν από καταχρηστική εφαρμογή του ν. 4412/2016; Θα εκδοθεί κανονιστικό πλαίσιο για την ορθή εφαρμογή του άρθρου 86 και την υιοθέτηση των κατάλληλων κριτηρίων, με πλήρη τεκμηρίωση, καθώς και ένα εύλογο χρονικό όριο στη δυνατότητα της εκάστοτε Αναθέτουσας Αρχής να ενσωματώνει στις διακηρύξεις τα προβλεπόμενα πιστοποιητικά ISO;
5. Προτίθεται να προβεί σε ενέργειες για την αναλυτική καταγραφή των ισχυουσών κρατήσεων στα πρότυπα τεύχη δημοπράτησης ώστε να αποφευχθεί η αυθαίρετη επιβολή καταργημένων κρατήσεων από τις αναθέτουσες αρχές και να αποκατασταθεί η ισονομία και η ασφάλεια δικαίου για όλες τις εργοληπτικές επιχειρήσεις ;
6. Προτίθεται να προβεί στην έκδοση οριστικών συντελεστών αναθεώρησης ώστε η διαδικασία να λειτουργήσει σωστά και ομαλά; Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα αυτών των ενεργειών;
7. Προτίθεται η κυβέρνηση να σταματήσει την ενοποίηση έργων και να διασφαλίσει τη δυνατότητα συμμετοχής των μικρομεσαίων εταιρειών (5^{ης} τάξεως και μικρότερης)

για τη δίκαιη κατανομή όλων διαθέσιμων οικονομικών πόρων και την ενίσχυση αυτών των εργοληπτικών επιχειρήσεων; Υπάρχει ανάλογος σχεδιασμός;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Παναγιού (Γιώτα)Πούλου
Βουλευτής Βοιωτίας

Αλέξανδρος – Χρήστος Αυλωνίτης
Βουλευτής Κέρκυρας

Κυριακή Μάλαμα
Βουλευτής Χαλκιδικής

Θεοδώρα Τζάκρη
Βουλευτής Πέλλας

Δρ. Μιχαήλ Χουρδάκης
Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης

Ραλλία Χρηστίδου
Βουλευτής Β3 Τομέα Αττικής